

Sygn. akt VI U 1281/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 7 sierpnia 2014 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: B. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 27 stycznia 2012 r., znak: (...)

w sprawie: B. M.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu B. M. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia (...)r. do dnia (...)r. oraz prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia (...)r. do (...)r.,

2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VIU 1281/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 stycznia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 24 stycznia 2011 r., odmówił ubezpieczonemu B. M. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres .

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony wnosząc o przyznanie prawa do renty. Jak wskazał stan jego zdrowia nie uległ poprawie , czego potwierdzeniem jest m.in. ustalenie znacznego stopnia niepełnosprawności na stałe.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

W myśl art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z FUS niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Zgodnie natomiast z treścią art. 13 ust. 1 ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Ubezpieczony B. M. był uprawniony do renty z tytułu okresowej częściowej niezdolności do pracy do dnia (...)r. W wyniku rozpoznania kolejnego wniosku o rentę zarówno Lekarz Orzecznik ZUS jak i Komisja Lekarska ZUS stwierdzili, że badany nie jest niezdolny do pracy.

okoliczności bezsporne

W celu zweryfikowania ustaleń dokonanych przez organ rentowy Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych: psychiatry, psychologa i internisty.

Biegli po zapoznaniu z dokumentacją medyczną, zebraniu wywiadu i przeprowadzeniu badania rozpoznali u ubezpieczonego następujące schorzenia:

- organiczne zaburzenia osobowości, ZZA w fazie deklarowanej

abstynencji

W ocenie biegłych lekarzy sądowych, aktualny stan zdrowia ubezpieczonego pozwala na podjęcie zatrudnienia w dotychczasowym zawodzie. Nastąpiła bowiem istotna poprawa i choć nadal występują zaburzenia psychiczne i psychiatryczne to praca w zawodzie elektronika będzie miała oddziaływanie terapeutyczne. W opinii uzupełniającej z dnia 30.09.2012 r. biegli podtrzymali swoje orzeczenie stwierdzając, iż istniejące schorzenie może być leczone w ramach czasowych odsunąć od pracy.

dowód: opinia biegłych sądowych lekarzy z dnia 30.09.2012 r. (k. 38 akt)

Po zapoznaniu się z wydaną przez biegłych opinią powód wniósł do niej zastrzeżenia w których wskazał, iż biegli nie przeprowadzili badania w sposób rzetelny, ich opinia nie jest zatem miarodajna dla dokonania oceny stopnia niezdolności do pracy. (vide: k. 25 i 38 akt)

Ubezpieczony wniósł zastrzeżenia do powyższej opinii stwierdzając w nich, że nadal pozostaje niezdolny do wykonywania pracy. Przyczyną są nie tylko stwierdzone zaburzenia osobowości ale także zaniki mózgowo korowo – podkorowe. Ponadto powód zaznaczył, iż posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, co przeczy wydanej opinii. (k. 50 akt)

W kolejnej opinii uzupełniającej biegli podtrzymali swoje wcześniejsze stanowisko stwierdzając, iż ani lekarz psychiatra ani biegły psycholog nie stwierdzili w badaniu takich odchyłeń, które mogą stanowić podstawę orzeczenia dalszej częściowej niezdolności do pracy. W stanie zdrowia badanego nie nastąpiła poprawa, jednak wcześniej przyznane świadczenie było zdaniem lekarzy kontrowersyjne. (k. 58 akt)

Ubezpieczony zakwestionował również to stanowisko biegłych i złożył wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego zespołu biegłych sądowych.

Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2012 r. Sąd dopuścił dowód z opinii drugiego zespołu biegłych w składzie: psychiatra, psycholog i internista. Biegli specjaliści po przeprowadzeniu badania podmiotowego i przedmiotowego wydali w dniu 23 marca 2013 r. opinię, w której wskazali jako rozpoznanie:

1. Organiczne zaburzenia osobowości
2. Nadużywanie alkoholu w wywiadzie
3. Przebyty uraz Głowy w 1996 roku

Biegli stwierdzili, że schorzenia ubezpieczonego powodują upośledzenie sprawności ustroju badanego w stopniu niepozwalającym na wykonywanie zatrudnienia. Występujące zaburzenia czynią go nadal częściowo niezdolnym do wykonywania pracy. Występujące trwałe deficyty poznawcze, zaburzenia nastroju z chwiejnością i drażliwością oraz zaburzenia osobowościowo – charakteropatyczne z zaburzeniami w sferze wolicjonalnej oraz trudności w wykonywaniu codziennej aktywności, obniżone zdolności adaptacyjne powodują trudności w wykonywaniu codziennej aktywności, a szczególnie w zakresie możliwości podjęcia i utrzymania pracy. Reasumując biegli wskazali, iż badany jest częściowo niezdolny do pracy zarobkowej od daty zakończenia poprzedniej niezdolności do marca 2015 r.

Dowód: opinia biegłych z dnia 22.03.2013 r. (k. 91-92 akt)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł do powyższej opinii szeroko umotywowane zastrzeżenia powołując się w szczególności na linię orzecniczą Sądu Najwyższego, zgodnie z którą orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nie oznacza jednocześnie ograniczenia możliwości zarobkowania. Nadto zakwestionowano ustalenie u ubezpieczonego „ograniczonego czasu i zakresu zajęć” (vide k. 98 akt)

W opinii uzupełniającej z dnia 3 czerwca 2013 r. biegli podtrzymali wydane w sprawie orzeczenie i ponownie wskazali, iż stan układu psychicznego uniemożliwia wykonywanie czynności zawodowych. Możliwości funkcjonowania społecznego zostały także określone w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności i są one tożsame ze stanowiskiem biegłych. Stan psychiczny ogranicza możliwości wykonywania pracy zgodnej z kwalifikacjami. W okresie orzeczonej niezdolności do pracy możliwe jest uzyskanie poprawy funkcjonowania.

Dowód: opinia biegłych z dnia 3.06.2013 r. (k.113-114 akt)

Organ rentowy nie zgodził się ze stanowiskiem biegłych zawartym w powyższej opinii podnosząc, że stanowisko biegłych II zespołu stanowi nadinterpretację. Wobec powyższego Zakład domagał się dopuszczenia dowodu z opinii III zespołu. (vide k. 126 akt)

Postanowieniem z dnia 5 lipca 2013 r. dopuszczony został dowód z opinii trzeciego zespołu biegłych. Specjaliści z dziedziny psychiatrii, psychologii i chorób wewnętrznych w opinii z dnia 29 października 2013 r. wskazali jako rozpoznanie:

1. Organiczne zaburzenia osobowości
2. Ciężki uraz głowy w 1996 r. z trepanacją czaszki

W ocenie biegłych ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy od dnia wstrzymania prawa do renty do(...) r. Biegli nie zgodzili się tym samym z orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS i Komisji Lekarskiej ZUS oraz opinią I zespołu, podzielili natomiast opinię II zespołu biegłych

Dowód : opinia biegłych z dnia 29.10.2013 r. (k. 136-137 akt)

Organ rentowy w piśmie z dnia 19 listopada 2013 r. zakwestionował również powyższą opinię wskazując, iż przebieg badań sugeruje stopniowe pogarszanie stanu zdrowia ubezpieczonego, co zdaniem organu stanowi nową okoliczność w sprawie. Organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie akt organowi rentowemu celem weryfikacji stanowiska (vide k. 155 akt).

Mając na względzie powyższe zastrzeżenia oraz rozbieżność co do stopnia niezdolności do pracy ubezpieczonego, Sąd zwrócił się do biegłych III zespołu o doprecyzowanie stanowiska poprzez określenie stopnia niezdolności ubezpieczonego i odniesienie się do opinii II zespołu

Specjaliści II zespołu w opinii uzupełniającej z dnia 14 marca 2014 r.

stwierdzili, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy, zgadzając się tym samym z opinią III zespołu biegłych.

Dowód : opinia uzupełniająca biegłych II zespołu z dnia 14 marca 2014 r. (k. 164akt)

W zastrzeżeniach zgłoszonych w piśmie z dnia 31 marca 2014 br. organ rentowy podniósł, iż opinia uzupełniająca z dnia 14 marca 2014 r. została wydana po okresie roku od dnia badania i wydania poprzedniej opinii z dnia 22 marca 2013 r. Poprzednio biegli stwierdzili, że badany jest jedynie częściowo niezdolny do pracy i potwierdzili to w uzupełnieniu do opinii. W ocenie Przewodniczącej Komisji Lekarskich wydanie nowej opinii uzupełniającej w rok po badaniu - o odmiennych wnioskach końcowych nie jest zasadne. Można zgodzić się, że ubezpieczony był częściowo niezdolny do pracy, a jeśli nastąpiło pogorszenie to całkowitą niezdolność należy ustalić od badania III zespołu biegłych, tj. dnia (...) r. (vide k. 174 akt)

Biegli III zespołu w opinii uzupełniającej wydanej w dniu 25 marca 2014 r. po dokonaniu analizy wszystkich wdanych w sprawie opinii wysunęli następujące wnioski: Ubezpieczony B. M. jest całkowicie niezdolny do pracy. Powyższe zostało potwierdzone opinią II zespołu biegłych z dnia 22 marca 2013 r. bowiem stan zdrowia B. M. stopniowo pogarszał się. Stwierdzone schorzenia nie pozwalają, zdaniem biegłych na wykonywanie dotychczasowego zatrudnienia. Badany leczył się od wielu lat, w tym kilkakrotnie szpitalnie, doszło do ciężkich organicznych zaburzeń osobowości, czego wyrazem są zaniki korowe mózgu w badaniu TK. Psychiatra II zespołu stwierdził znaczne obniżenie funkcji poznawczych, trudności w koncentracji uwagi, obniżenie pamięci. Stwierdzone zmiany istotnie obniżają zdolność pracownika do pracy i powodują całkowitą niezdolność badanego do pracy do (...) r.

W opinii uzupełniającej z dnia 29 kwietnia 2014 r. biegli III zespołu zajęli stanowisko co do rozbieżności pomiędzy opiniami wskazując, iż przyczyną tych rozbieżności był długi okres czasu upływający między badaniami. W tym czasie stan zdrowia ubezpieczonego pogarszał się - doszło do ciężkich zaburzeń osobowości. Po rozważeniu opinii poszczególnych zespołów biegli stwierdzili, iż ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy od badania przez biegłych III zespołu, tj. od dnia (...)r. Z powyższym stanowiskiem zgodził się również Przewodniczący Komisji Lekarskich ZUS.

Ubezpieczony zgodził się z tą opinią i nie zgłosił do niej zastrzeżeń.

Organ rentowy początkowo wniósł zastrzeżenia do tej opinii ale ostatecznie na rozprawie przed Sądem Okręgowym w dniu 7.08.2014 r. pełnomocnik organu rentowego wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji zgodnie z wnioskami biegłych.

Dowód: opinia uzupełniająca z dnia 25.03.2014 r. (k. 175 akt)

opinia uzupełniająca z dnia 29.04.2014 r. (k. 189 akt)

Sąd zważył, co następuje:

Jak wynika z analizy wydanych w sprawie opinii dwa zespoły biegłych badające powoda uznały, iż z powodu występujących u niego schorzeń psychiatrycznych jest on całkowicie niezdolny do pracy, zatem nie może także wykonywać zawodu elektronika. Schorzenia te nie uległy wyleczeniu, a stan zdrowia nie uległ żadnej poprawie,

przeciwnie w ostatnim okresie choroba uległa znacznej progresji powodując, że ubezpieczony stał się całkowicie niezdolny do pracy. Powyższe wynika z opinii dwóch zespołów biegłych, którzy kategorycznie stwierdzili, iż aktualnie ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy a przyczyna tego stanu są poważne zaburzenia osobowości, zaburzenia pamięci i funkcji poznawczych potwierdzone badaniem TK, które wykazało rozległe zaniki korowe mózgu. Powyższe poważne zmiany nastąpiły w czasie pomiędzy badaniami kolejnych zespołów biegłych, stąd też pomiędzy opiniami występowały rozbieżności tak co do stopnia jak i daty powstania całkowitej niezdolności do pracy. Ostatecznie jednak biegli w opinii uzupełniającej z dnia 29 kwietnia 2014 r. wyjaśnili wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia kwestie. Wymaga przy tym podkreślenia, że stanowisko biegłych jest zgodne ze stanowiskiem Przewodniczącego Komisji Lekarskich ZUS.

Dowód z opinii biegłych, jak podkreśla się w orzecznictwie, podlega ocenie Sądu przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c., na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (zob. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001/4/64; uzasadnienie wyroku SN z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00, Lex nr 77046). Sąd dokonał oceny wszystkich wydanych w sprawie opinii w oparciu o wskazane powyżej kryteria i uznał, że miarodajna ocena zdolności powoda do pracy zawarta została w opiniach II i III zespołu biegłych, przy czym z uwagi na progresję zmian chorobowych stanowcze wnioski zostały zawarte dopiero w opiniach uzupełniających, co w sposób szczegółowy zostało opisane powyżej. W opiniach uzupełniających II zespołu z dnia 25.03.2014 r. (k. 175 akt) oraz z dnia 29.04.2014 r. (k. 189 akt) zawarto stanowcze stwierdzenie, że ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy od dnia badania przez biegłych III zespołu, tj. od dnia (...)r. jak zaś wynika z wcześniejszych opinii II i III zespołu od daty zakończenia poprzedniej niezdolności do dnia (...)r., ubezpieczony był częściowo niezdolny do pracy.

W myśl art. 12 ustawy niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust. 1). Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (ust. 2). Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust. 3). Zgodnie natomiast z treścią art. 13 ust. 1 ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji (pkt 1); możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (pkt 2).

W niniejszej sprawie biegli dwóch zespołów zgodnie orzekli w opiniach sądowo – lekarskich uznanych przez Sąd za miarodajne, rzetelne i wiarygodne, że rozpoznane u wnioskodawcy schorzenia pozbawiają go aktualnie tj. od dnia (...)r. całkowicie, okresowo zdolności do wykonywania pracy. Do dnia (...)r. ubezpieczony był jedynie częściowo pozbawiony możliwości zarobkowania. W żadnym razie nie można zgodzić się przy tym z opinią I zespołu biegłych, iż ubezpieczony odzyskał sprawność pozwalającą na wykonywanie zatrudnienia. Biegli I zespołu nie umotywowali swojego stanowiska w sposób dostateczny, zaś w świetle powyższych oczywistych ustaleń poglądu tego nie można było uwzględnić.

Przy ocenie niezdolności do pracy w myśl art. 12 ustawy emerytalnej o tej niezdolności nie przesądza wyłącznie ocena medyczna stwierdzająca występowanie określonych jednostek chorobowych i ich wpływ na funkcjonowanie organizmu człowieka, tylko decydujące znaczenie ma ocena prawna dokonana w oparciu o okoliczności natury medycznej i okoliczności innej natury, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (tak SN w wyrokach z dnia 9 stycznia 2002 r., II UKN 701/00, Lex nr 559961; z dnia 8 maja 2008 r., I UK 356/07, OSNP 2009/17-18/238; z dnia 13 października 2009 r., II UK 106/09, Lex nr 558589 i postanowieniu z dnia 3 września 2008 r., I UK 86/08, Lex nr 565996). Samo naruszenie sprawności organizmu ustalone na podstawie wiadomości specjalnych przez biegłych sądowych nie daje

jeszcze możliwości stwierdzenia niezdolności do pracy, jednak wskazuje na podstawową przesłankę prawa do renty – stan zdrowia ubezpieczonego, który w niniejszej sprawie z uwagi na poważne postępujące schorzenie, wraz z pozostałymi przesłankami, wskazuje na częściową niezdolność powoda do pracy w okresie od (...)do (...) r. oraz całkowitą niezdolność ubezpieczonego do pracy w okresie od (...)do (...)r., z czym zgodził się organ rentowy wnioskując ostatecznie o zmianę zaskarżonej decyzji.

Z uwagi na powyższe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

Przedmiotem rozstrzygnięcia pozostawało także w niniejszej sprawie, czy organ rentowy w ramach swoich uprawnień i kompetencji poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. W zakresie tym Sąd ustalił, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych na etapie postępowania orzeczniczego mógł powziąć wątpliwości co do aktualnego stanu zdrowia ubezpieczonego zwłaszcza, że dokonanie prawidłowej oceny okazało się skomplikowane także w postępowaniu przed sądem. Rozbieżności w opiniach wymagały wyjaśnienia i powołania kilku niezależnych zespołów biegłych. Dopiero kompleksowa, gruntowna analiza dokonana w oparciu o wszystkie opinie pozwoliła na wysnucie stanowczych wniosków. Z uwagi na powyższe w punkcie 2 wyroku zgodnie z art. 118 ust 1a ustawy emerytalnej stwierdzono, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.